

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เอกสารและการสำรวจ ซึ่งมีวิธีการ
ดำเนินงานวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเรื่องสภาพการจักการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีการค้นคว้าจากเอกสาร สถิติสูตร ตำรา บทความจากวารสารต่างๆ จดหมายเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดสภาวิจัยการศึกษาแห่งชาติ หอสมุดกรมวิชาการ สืบค้นค้นแบบเวียน หอสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดคุรุสภา แล้วเสนอผลงานวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

การวิเคราะห์แบบสำรวจ

ในการดำเนินการวิจัยแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการ
เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร ผู้สอน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลจากกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่ามีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 96 โรงเรียน มีผู้บริหาร ผู้สอนและนักเรียนซึ่งถือเป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้ 29,321 คน เป็นผู้บริหาร 288 คน ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 288 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 28,745 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Dayle W. Morgan 1970: 607-608) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% เลือกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจาก 8 "ห้อง" ที่การศึกษา "ห้อง" ที่การศึกษาระดับ 4 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน 379 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก 8 "ห้อง" ที่การศึกษา "ห้อง" ที่การศึกษาระดับ 4 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 96 คน ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 94 คน ดังแสดงใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอนพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เขตการศึกษา		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
1	วัดสระเกษ	3	3	10
	วัดบวรนิเวศ	3	3	11
	นนทรีวิทยา	3	3	12
2	เจ้าพระยาวิทยาคม	3	3	9
	มักกะสันพิทยา	3	3	10
	ราชวินิตมัธยม	3	3	12
	กุนนทีรุทธารามวิทยาคม	3	3	11
	จันทรหุนบำเพ็ญ	3	3	13
3	หอวัง	3	3	22
	สารวิทยา	3	3	13
	คอนเมืองทหารอากาศบำรุง	3	3	18

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการศึกษา		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
3	ฤทธิยะวรรณาลัย	3	3	10
4	เทพศิลา	3	3	12
	บางกะปิ	3	3	24
	ลาดปลาเค้าวิทยาคม	3	3	9
	บึงทองหลางวิทยาคม	3	3	11
	พรตพิทยพยัต	3	1	8
5	สตรีศรีนครปฐมบำเพ็ญ	3	3	7
	วัดหนองจอก	3	3	8
	เทพศิรินทร์ร่มเกล้า	3	3	7
	ปทุมคงคา	3	3	31
6	มัธยมวัดธาตุทอง	3	3	11
	สายน้ำผึ้ง	3	3	19
	วชิรธรรมสาธิต	3	3	10
	วัดคาวคณอง	3	3	4
7	บางปะกอกวิทยาคม	3	3	8
	วัดอินทาราม	3	3	10
	วัดราชโอรส	3	3	11
	สตรีวัดอัมรินทร์สุวรรณ	3	3	12
8	วัดบรมมงคล	3	3	7
	วัดนวลนรดิศ	3	3	9
	วัดน้อยใน	3	3	10
	รวม	96	94	379

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในส่วนของการสำรวจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามมี 3 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คำนเนื้อหา คำนสภาพการเรียนการสอน และคำนการวัดผลประเมินผล จำนวน 24 ข้อ
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คำนเนื้อหาวิชา คำนการเรียนการสอน และคำนการวัดผลประเมินผล จำนวน 39 ข้อ

การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับคือ

เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหาน้อย	3	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด	2	คะแนน
เห็นว่าไม่เป็นปัญหา	1	คะแนน

- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คำนเนื้อหาวิชา คำนการเรียนการสอนและคำนการวัดผลประเมินผล จำนวน 4 ข้อ
2. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับสภาพ
การจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้าน
สภาพการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผล
จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาการจัด
การศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียน
การสอน และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 55 ข้อ

การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อย	3	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด	2	คะแนน
เห็นว่า ไม่เป็นปัญหา	1	คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอนะใน
การแก้ปัญหาและปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธ-
ศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านจุดประสงค์ของ
หลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน ด้าน
การวัดผลประเมินผล จำนวน 4 ข้อ

3. แบบสอบถามสำหรับผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับสภาพ
การจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลายด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้าน
สภาพการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาการจัด
การศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียน
การสอน และปัญหาการวัดประเมินผล จำนวน 55 ข้อ

การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อย	3	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด	2	คะแนน
เห็นว่า ไม่เป็นปัญหา	1	คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะใน
การแก้ปัญหาและปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านเนื้อหาวิชา กระบวนการ
เรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล จำนวน
4 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

ก. ศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ หลักสูตร พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เพื่อ
หาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ข. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา
การวิจัย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 ท่าน (รายชื่ออยู่ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความตรงของ
เนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

ค. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจ แก้ไข และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ไปปรับปรุงใหม่แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพระ
พุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง
ที่โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนวัดสังเวช โรงเรียนวัดกัญญะศิริย์

โรงเรียนชินรสถวิทยาลัย จำนวน 47 คน เพื่อนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและผู้สอน 0.96 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน 0.93 (การหาค่าความเที่ยงแสดงไว้ในภาคผนวก ก.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 569 ฉบับ พร้อมทั้งขอนัดวัน เวลาในการขอรับแบบสอบถามคืน ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามเริ่มตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2528 และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกโรงเรียนเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2528
3. รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 559 ฉบับ จากผู้บริหารโรงเรียน 87 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.63 ได้รับจากผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 89 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.68 ได้รับจากนักเรียน 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.94 ดังแสดงในตารางที่ 2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่แจกไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	96	87	90.63
ผู้สอนพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	94	89	94.68
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	379	375	98.94
รวม	569	551	96.84

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา ใช้การร้อยละ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2525: 28) ดังนี้

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาค้นต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามชั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบคะแนนแต่ละข้อความตามน้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้

2.2 นำคะแนนแต่ละข้อความมาคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2525: 80)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = มัธยิมเลขคณิต

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย อาศัยแนวของ เบสต์ (Best 1981:

180-190) ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
2.50-3.49	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
1.50-2.40	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด
1.00-1.49	หมายถึง	ไม่เป็นปัญหา

การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์วิริยะ

2523: 52)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาและการปรับปรุงการจัดการศึกษา
วิชาพระพุทธศาสนาในค่านิยมประสังคมของหลักสูตร ค่านิยมหาวิชา ค่านิยมการเรียนการสอน
และค่านิยมวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมสรุปเป็นความเรียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย